

DOI: 10.33663/1563-3349-2023-34-518-528

УДК 342:351.753

А. С. НЕРСЕСЯН,

кандидат юридичних наук*

ORCID: 0000-0002-0890-283X

ЗАКОНОДАВЧА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ РЕГУЛЮВАННЯ ОБІГУ ЗБРОЇ ЗА ЗАРУБІЖНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ

Стаття присвячена вивченню питання законодавчої регламентації обігу зброї у деяких державах. Для визначення ефективності спеціального збройного законодавства були зіставлені окремі положення законодавства у сфері регулювання обігу зброї та рівня злочинності (державної безпеки) у досліджуваних країнах. Було зроблено висновок про необхідність приведення законодавства України, що регулює обіг зброї, відповідно до положень міжнародних нормативно-правових актів, для реалізації чого необхідно якомога швидше прийняти спеціальний закон для врегулювання цієї сфери суспільних відносин.

Ключові слова: обіг зброї, вогнепальна зброя, короткоствольна вогнепальна зброя, носіння зброї, законодавча регламентація, легалізація, кримінальна відповідальність, державна безпека, державна політика, зарубіжне законодавство, ефективність регулювання, самозахист, міжнародні нормативно-правові акти, збройні злочини, стан злочинності.

Nersesian Arsen. Legislative regulation and effectiveness of arms circulation regulation under foreign national legislation

The article is devoted to the study of the issue of legislative regulation of weapons circulation in some states. In order to determine the effectiveness of special weapons legislation, separate provisions of the legislation in the field of regulation of arms circulation and the level of crime (state security) in the studied countries were compared. It was concluded that it is necessary to bring the legislation of Ukraine, which regulates the circulation of weapons, into compliance with the provisions of international legal acts, for the implementation of which it is necessary to adopt a special law as soon as possible to regulate the specified sphere of public relations.

Key words: arms circulation, firearms, short-barreled firearms, carrying weapons, legal regulation, legalization, criminal responsibility, state security, state policy, foreign legislation, effectiveness of regulation, self-defense, international legal acts, armed crimes, state of crime.

Вступ. Законодавство України має відчутну прогалину у частині відсутності спеціального закону, який би регулював обіг зброї. Наразі Україна є єдиною державою в Європі, у якій обіг зброї не регламентується окремим

* **Nersesian Armen**, Candidate of Juridical Sciences (Ph. D.)

законом. На цей час, по суті, єдиним нормативно-правовим актом, що регулює відносини у цій сфері, є Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 21 серпня 1999 р. № 622 та затверджена цим Наказом Інструкція.

Цей недолік має бути виправлений якнайшвидше. Тим більше в умовах воєнного стану та збройної агресії РФ щодо України, що зумовлює обіг у суспільстві великої кількості різноманітної зброї. До того ж початок війни в Україні та введення воєнного стану певним чином змінили ставлення частини суспільства та фахівців у відповідних сферах до легалізації обігу короткоствольної вогнепальної зброї в Україні серед цивільного населення в бік підтримки такої державної політики, що зумовлено необхідністю посиленого захисту від насильницьких злочинів з боку російських військових та необхідністю максимально забезпечити себе та своїх близьких.

Для реалізації цього завдання законодавець має враховувати, у тому числі, і зарубіжний досвід врегулювання легалізації обігу вогнепальної зброї (носіння, володіння, застосування) серед цивільного населення. Особливо актуальним даний напрям наукового аналізу і пошуків є в умовах світових глобалізаційних процесів, універсалізації національного законодавства окремих держав та курсу на інтеграцію. Це сприятиме якомога більшій ефективності реалізації державної політики України у сфері законодавчого врегулювання обігу зброї.

Огляд літератури. Останнім часом питання законодавчої регламентації порядку обігу зброї в Україні відрізняється виключною актуальністю, у зв'язку з чим це питання стало предметом досліджень широкого кола вчених. Так, зокрема, проблему врегулювання обігу зброї в Україні (як у комплексі, так і окремі її аспекти) вивчали П. П. Андрушко, Ю. В. Баулін, І. Г. Богатирьов, О. М. Бокій, Л. М. Кулик, В. Д. Малков, П. С. Матишевський, М. М. Майстренко, В. І. Осадчий, М. І. Панов, О. М. Піджаренко, В. І. Рибачук, А. В. Савченко, В. П. Тихий, М. П. Федоров, П. Л. Фріс, М. І. Хавронюк, С. О. Харитонов та ін.

Але, незважаючи на пильну увагу науковців до цієї проблематики, ряд питань і досі лишаються відкритими. Зокрема, це стосується доведення ефективності окремих норм і положень, що мають бути включені у нормативно-правовий акт, який у перспективі буде прийнято в Україні.

Мета дослідження. Метою даного дослідження є встановлення впливу законодавчого регулювання обігу зброї в країні на ефективність забезпечення безпеки у державі. Для досягнення цієї мети аналізуються основні положення законодавства зарубіжних країн у сфері регулювання обігу зброї, а також стан злочинності у цих країнах, у тому числі пов'язаної із незаконним використанням чи обігом зброї.

Виклад основного матеріалу. Обіг зброї чітко регламентований міжнародним і зарубіжним законодавством. Так, зокрема, серед міжнародних нормативно-правових актів, що врегульовують цю сферу суспільних відносин, варто вказати такі, як Директива Європарламенту і Ради від 18.06.1991 р.

№ 91/477/ЄЕС щодо контролю за придбанням зброї і володінням зброєю, яка була змінена директивами Європарламенту та Ради ЄС 2008/51/ЄС від 21 травня 2008 р. та 2017/852 від 17.05.2017, а також ряд вторинних нормативно-правових актів у межах дії цієї директиви – директиви Європейської Комісії (ЄК) від 16.01.2019 р. № 2019/68 та від 16.01.2019 р. № 2019/69, Регламент Європарламенту та Ради ЄС від 14.05.2012 р. № 258/2012, Регламент ЄК від 15.12.2015 р. № 2015/2403. І збройне законодавство окремих країн містить положення, що корелюються із нормами вказаних та інших міжнародних нормативно-правових актів у цій сфері регулювання.

Єдиного універсального підходу до регулювання обігу зброї серед різних категорій населення та громадян серед країн наразі не існує. А тому і межі дозволу на володіння, носіння та застосування вогнепальної зброї цивільним населенням також кардинально різняться. Законодавство у цій сфері в переважній більшості країн є доволі ліберальним¹.

Наприклад, у деяких країнах існує не лише дозвіл на володіння зброєю, а й пряме зобов'язання з боку держави. Такі норми містить законодавство Норвегії (зобов'язує володіти зброєю населення островів архіпелагу Шпіцберген у зв'язку із загрозою нападу полярних ведмедів), м. Кеннесо штату Джорджія (зобов'язує володіти зброєю у зв'язку із зростанням рівня злочинності), штату Вісконсін (зобов'язує володіти зброєю для самооборони). При цьому обіг вогнепальної зброї серед цивільного населення у цих країнах чітко врегульований нормативно-правовими актами. Уряди інших країн розширюють та удосконалюють нормативно-правову базу у сфері регулювання обігу вогнепальної зброї серед цивільного населення, що пов'язано із масовими заворушеннями, зростанням злочинності, зокрема насильницької злочинності серед неповнолітніх (Австралія, Афганістан, Бразилія, Бельгія, Велика Британія, Німеччина, Нова Зеландія, Палестина, Таїланд, тощо). Низка країн взагалі має повну заборону (Люксембург, Малайзія) чи суттєве обмеження у сфері обігу вогнепальної зброї (Ватикан, Ірландія, Кенія, Марокко, Корея, тощо)². Також встановлюються тимчасові заборони на носіння зброї введені у Колумбії та Домініканській Республіці; обмеження щодо території, де можна носити зброю, існують у Афганістані, Ємені та Палестині; заохочується до здачі зброї населення Аргентини, Великої Британії, Іраку, Таїланду, Чилі, Філіппін.

Найбільш ліберальним у цій сфері регулювання вважається законодавство Швейцарії, яка визнається водночас найбільш унікальною³. Тут дозвіл поширюється на багато видів вогнепальної зброї, у т. ч. напівавтоматичну, а показники кількості зброї на душу населення є дуже високими серед країн Європи. Громадяни Швейцарії, що досягли 18 років і не мають психічних відхилень, мають право на придбання цивільної та армійської зброї (потрібна лише відсутність судимості, що перевіряється через державне Бюро судимостей); дозвіл на носіння зброї оформлюється окремо. Для удосконалення навичок використання зброї у Швейцарії регулярно проводяться стрільби,

для чого у цій країні існує найбільше у світі стрільбище, яке відвідує щороку 200 тис. осіб⁴. Армія Швейцарії формується за принципом ополчення з метою швидкого реагування на іноземну агресію, тому з 20 років чоловіки проходять початкову військову підготовку і до 30 років (34 років офіцерський склад) залишаються у резерві армії; табельна зброя зберігається на цей період у них вдома, а з досягненням 30 (34) років переробляється на невогнепальну, перебуваючи під відносним контролем правоохоронних органів. У 2018 р. відбулося приведення швейцарського збройного законодавства відповідно до Директиви Європейського Парламенту і Ради № 91/477/ЄС від 18 червня 1991 р. у частині посилення контролю за придбанням зброї та володіння нею (введення обмежень на володіння, носіння і користування зброєю). За незаконний обіг зброї та незаконне з нею поводження передбачена суворо кримінальна відповідальність. Законодавче регулювання обігу зброї у Швейцарії зумовлює позитивну тенденцію: враховуючи, що загальна кількість зброї, яка перебуває у приватному володінні населення (від 1,2 млн до 3 млн одиниць!) на 8,698 млн населення рівень злочинності знижується. За статистичними даними, рівень злочинності у 2019 р. порівняно з 2018 р. знизився на 6,3%. Щодо окремих злочинів, то у 2019 р. було скоєно вбивств – 46; розбійних нападів з обтяжуючими обставинами – 637; зґвалтувань – 679⁵. За показниками рівня злочинності Швейцарію було визнано однією з найбезпечніших країн світу для проживання та туристів⁶.

Найбільш зразковим і показовим у сфері регулювання обігу зброї вважається законодавство США. Для боротьби із незаконним обігом зброї у 1968 р. прийнято такі закони, як Gun Control (регламентує встановлений контроль за обігом вогнепальної зброї у межах держави) та Omnibus Crime Control and Safe Streets Act (регламентує контроль за злочинністю і безпекою в державі). Ці закони визначили в юридичній площині види ліцензій залежно від виду зброї і вибухових речовин; обов'язок мати відповідний дозвіл; зобов'язання реєструвати свої ділові операції; умови дострокового припинення ліцензій; категорії осіб, яким заборонено володіти зброєю (засудженим чи обвинуваченим у вчиненні тяжкого злочину, хворим на психічну хворобу, наркоманам); заборонена продавати ручну короткоствольну вогнепальну зброю особам молодше 21 року, гвинтівки і карабіни – особам молодше 18 років, вогнепальну зброю – особам, звільненим зі збройних сил США, особам, які відмовилися від американського громадянства, іноземцям, які незаконно проживають на території США; встановлюються жорсткі санкції за правопорушення у сфері обігу зброї⁷. У 1984 р. було прийнято ще один закон у досліджуваній сфері – Armed Career Act (стосується покарання професійних злочинців, які вчинили злочин із застосуванням зброї). Законодавство США встановлює суворі санкції за злочини у сфері обігу зброї. Громадяни США, що мають легальну зброю, захищають своє життя, майно, життя та майно інших людей близько мільйона разів на рік, при цьому у 98% випадків для припинення нападу чи посягання на майно достатньо

було лише демонстрації наявної вогнепальної зброї чи здійснення попереджувального пострілу у повітря, і лише у 2% випадків громадяни фактично застосовують зброю, стріляючи у злочинця; до того ж озброєні громадяни під час здійснення на них нападу ліквідують 2–3 тис. злочинців на рік (більше, ніж поліцейські); у 2% випадків від цього страждають невинуваті громадяни, які помилково приймаються за злочинців⁸.

Тривалий час у Австралії обіг зброї був урегульований доволі ліберальним законодавством. Але погана ситуація із насильницькою злочинністю, зростання кількості вбивств та зростання їх кількості зумовили потребу реформувати чинне законодавство у сфері обігу зброї та змінити державну політику у цій сфері, в межах якої відбувся масовий викуп і знищення вогнепальної зброї громадян (понад 600 тисяч одиниць). Ці реформи призвели до бажаних результатів – рівень насильства із застосуванням зброї знизився і кількість убивств також значно зменшилася. Реформоване законодавство у сфері обігу зброї набуло чинності у 1996 р., основні норми якого передбачали заборону на купівлю / продаж низки видів зброї, на приватну торгівлю вогнепальною зброєю; куплена зброя має бути зареєстрована, громадяни для надання дозволу на володіння зброєю має надати реальну раціональну причину, окрім самозахисту (який не є достатньою причиною). За порушення встановленого законодавством порядку обігу зброї в Австралії передбачена кримінальна відповідальність. Австралія є однією з найбільш безпечних як за кількісними показниками різних рейтингів світових агентств, так і за індексом кількості вбивств на 100 тис. населення країн: у 2000 р. було вбито 362 людини і це складало індекс 1,9 на 100 тис. населення, а вже у 2010 р. – 230, що дорівнює індексу 1. Успіхи цієї країни у боротьбі із насильницькою злочинністю, у тому числі із використанням зброї, визнані дослідницькими центрами інших країн (зокрема, в США) як одні з найбільш результативних.

Також вогнепальна зброя для цивільного населення легалізована у країнах Балтії (Литва, Латвія та Естонія). Вважається, що серед держав ЄС країною із найбільшою кількістю зброї для самозахисту, є Литва – тут кожен сьомий громадянин має вогнепальну зброю⁹ (за офіційними даними, понад 100 тис. одиниць зброї перебувають у власності близько 60 тис. власників). Для отримання дозволу на вогнепальну зброю громадянам Литви потрібно надати: довідки про психологічну адекватність, про відсутність судимості, про загальний стан здоров'я, а також скласти іспит на теорію і практику стрільби та застосування зброї в цілому. Доволі ліберальним є законодавство у сфері обігу зброї у Естонії – тут є дозвіл на володіння вогнепальною зброєю не лише для громадян, а й для негромадян, які мають законне право проживати у Естонії. Кількість людей, які володіють зброєю, більше, ніж у Латвії, але треба реєструвати і газову зброю, а більша частина зброї, яка перебуває у власності – мисливська. Зброю дозволяється використовувати для самозахисту, але необхідність її застосування має бути підтверджена тим, що існувала

реальна загроза життю людини, і доведена у судовому порядку. Приблизно аналогічна ситуація із регулюванням обігу зброї, а також із володінням нею цивільним населенням, і у Латвії. Так, загальна кількість осіб, які володіють вогнепальною зброєю (станом на 2015 р.) – близько 35 тис., 70% з яких – власники мисливської зброї, при цьому кількість власників зброї з 2011 р. поступово знижується. На травматичну зброю у Латвії діє повна заборона. Останнє десятиліття державна політика країн Балтії спрямована на ускладнення процедури отримання дозволу на зброю, офіційне оформлення у якості приватної власності, а також на розробку положень про відповідальність за неналежне використання вогнепальної зброї. Наявність у країнах Балтії більш широких можливостей щодо володіння та носіння зброї порівняно з іншими членами Євросоюзу, не приводить до підвищення рівня безпеки до рівня європейських стандартів. Посилення законодавчого врегулювання обігу зброї має дати позитивні результати у частині зниження рівня злочинності.

Доволі обмеженим на даний час є обіг цивільної вогнепальної зброї у Норвегії. Зокрема, заборонено самозахист за допомогою зброї, а дозвіл на короткоствольну зброю для самозахисту є формальним, який не може бути реалізовано в реальності; носіння такої зброї для самозахисту обмежено. Для отримання дозволу на стрілецьку та мисливську зброю потрібно мати членський квиток відповідного клубу і брати участь у спортивних змаганнях та полюваннях, а також мати відповідні довідки про рівень володіння вогнепальною стрілецькою та мисливською зброєю. Демілітаризація та максимальна відмова від будь-якого насильства є основним трендом Норвегії, поряд із політикою інших скандинавських країн. У Норвегії, внаслідок жорсткого законодавчого регулювання обігу вогнепальної зброї значно зменшилася кількість як насильницьких злочинів, так і випадків застосування зброї для самозахисту та поліцейськими під час виконання ними своїх обов'язків. За 2014 р. таких випадків було лише 42. Останній випадок вбивства поліцейськими був у 2006 р. Протягом першого року дії нового збройного законодавства на 45% знизилась кількість злочинів з використанням вогнепальної зброї, на 85% зменшилась кількість правопорушень, пов'язаних з нелегальним зберіганням зброї¹⁰.

Одним із лідерів антизбройного руху у світі є Велика Британія. У Великій Британії збройне законодавство є доволі жорстким і передбачає велику кількість обмежень. Натомість і державна політика передусім спрямована на забезпечення громадської безпеки та запобігання вбивствам із застосуванням вогнепальної зброї. Володіння та застосування вогнепальної зброї для самозахисту також заборонено (з 1997 р.). З 1988 р. під заборону підпали автоматична та напівавтоматична зброя, помпові рушниці, а з 1999 р. заборонено володіння вогнепальною короткоствольною зброєю¹¹. З початком реформи 1998 протягом першого ж року почалася масова здача вогнепальної мисливської та спортивної зброї. Положення цього закону також поширювалися і на

спортсменів державної збірної команди зі стрільби, через що вони вимушені були тренуватися в інших країнах. З 2005 р. розпочалася кампанія щодо заборони носіння ножів серед молоді за допомогою законодавства¹²; з 2006 р. на державному рівні було заборонено продаж предметів, які імітують вогнепальну зброю (підробки, іграшки, сувеніри). У Великій Британії зброї не мають навіть поліцейські, оскільки наявність вогнепальної зброї збільшує ризик заподіяння за допомогою неї значної шкоди, що підтримують 82% поліцейських. Жорсткий контроль у цій сфері суспільних відносин Великої Британії став ефективним засобом забезпечення правопорядку, включно із окремими, найбільш злочинними районами країни та міст зокрема. Стан злочинності в переважній більшості сфер вдалося значно знизити, включно із індексом насильницької злочинності; вбивств у країні щорічно від 650 до 1000 осіб (індекс злочинності на рівні 1–2), що визначає цю країну як одну із найбільш безпечних для проживання¹³.

Також однією із найбільш досконалих систем законодавства у сфері регулювання обігу зброї є збройне законодавство Чеської Республіки. У цій країні розроблено механізм найбільш ліберального способу отримання дозволу на володіння та носіння зброї¹⁴. Але тут лише 3% населення (306 815 осіб) володіє вогнепальною зброєю. Також у цій країні передбачені ліцензії на самозахист, які у Чеській Республіці мають 230 тис. громадян. Дозволи та ліцензії, які можуть надаватися з 21-річного віку, потрібно мати для володіння і користування будь-яким видом вогнепальної зброї, довжина якої менше за 28 см, включаючи напівавтоматичну, довгоствольну, яка може вміщувати більше трьох патронів. Для отримання дозволу на носіння зброї (на 5 років) потрібна обгрунтована необхідність. Дозвільна система у сфері обігу зброї у Республіці Чехія включає дозвіл на придбання вогнепальної зброї для самозахисту, на приховане носіння вогнепальної зарядженої зброї, а також ліцензію на зберігання вогнепальної зброї вдома в зарядженому стані. І навіть у випадку законного застосування вогнепальної зброї цивільними для самозахисту чи захисту інших осіб дуже часто розцінюється як перевищення меж необхідної оборони і людині, яка захищалася, призначається покарання у виді позбавлення волі. Важко сказати, що рівень безпеки чи рівень злочинності тут залежить від легалізації вогнепальної зброї для цивільного населення. Але можливість володіти та носити зброєю не впливає на збільшення кількості злочинів із застосуванням зброї.

Таким чином, наявність чітко розробленого і такого, що відповідає потребам сучасності, законодавства має позитивні наслідки для держав. При цьому у всіх проаналізованих у даному дослідженні державах, так само як і у тих, які не були тут представлені (Аргентина, Мексика, країни Африки, Данія та інші), є спеціальний закон, покликаний регулювати досліджувану сферу суспільних відносин. А це є ще одним аргументом на користь необхідності якомога швидшого прийняття спеціального закону, який регулюватиме обіг зброї в Україні.

Висновки. Дослідження зарубіжного законодавства у сфері обігу зброї яскраво демонструє важливість прийняття в Україні спеціального закону у цій сфері врегулювання суспільних відносин, а також необхідність розробки сучасного, відповідно до усіх вимог суспільства і держави в цілому, законодавства у цій сфері. Передусім зазначимо, що забезпечення в державі регулювання обігу зброї прямо впливає на правовий режим використання зброї, що перебуває у обігу серед населення в цілому та його окремих категорій, контроль над законністю такого обігу, а також на ефективність протидії незаконному обігу зброї та насильницькій злочинності, що вчиняється із використанням зброї.

Аналіз зарубіжного законодавства показав, що єдиного універсального підходу до регулювання обігу зброї у державах наразі не існує. А тому і межі дозволу на володіння, носіння та застосування вогнепальної зброї цивільним населенням також кардинально різняться: від прямого зобов'язання на володіння чи застосування зброї (Норвегія, Швейцарія) до повної заборони (Люксембург, Малайзія) чи суттєвого обмеження (Ватикан, Ірландія тощо); встановлюються тимчасові заборони на носіння зброї (Колумбія та Домініканська Республіка), обмеження щодо території, де можна носити зброю (Афганістан, Ємен), заохочується здачі зброї (Аргентина, Велика Британія, Таїланд).

Згідно із дослідженим зарубіжним законодавством якість збройного законодавства і його практичної реалізації та його відповідність міжнародним стандартам прямо впливають на стан злочинності в країні: чим ефективніші закони, тим нижчий рівень злочинності та вищий рівень національної безпеки в країні. При цьому в деяких країнах доволі ліберальне ставлення до обігу зброї серед населення (Швейцарія, Чеська Республіка, США), а в інших діють суворі заборони у цій сфері (Велика Британія). Тому вплив дозвільної системи у сфері обігу зброї на національну безпеку більшою мірою залежить від соціальних, економічних, політичних та інших факторів кожної окремої держави.

Вивчення зарубіжних і міжнародних нормативно-правових актів у сфері регулювання обігу зброї дало можливість виявити прогалини та неточності (помилки) у чинних нормативно-правових актах України у даній сфері врегулювання. Так, є очевидною необхідність гармонізації національного законодавства України із міжнародними нормативно-правовими актами у сфері регулювання обігу зброї, зокрема із Директивою № 91/477/ЄЕС. Відповідно до цього нормативно-правового акта, а також враховуючи досвід зарубіжних країн, вважаємо, що закон про регулювання обігу зброї в Україні має містити положення: щодо визначення понятійного апарату сфери обігу зброї; щодо основних параметрів (умов, передумов, наявних документів тощо) дозволів і заборон; щодо відповідальності за порушення збройного законодавства. Звичайно, ці положення не є вичерпними, але вони є визначальними, оскільки за відсутності відповідних норм ефективності у регулюванні обігу зброї в Україні досягти буде неможливо.

1. Мальцев В. В. Право на зброю: досвід країн Європейського Союзу. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2018. Спеціальний випуск № 3: Права людини. Методологічний, гносеологічний та онтологічний аспекти. С. 185–189. С. 186. 2. Фріс П. Л. Право громадян на зброю: pro et contra. *Наше право*. Київ: Харківський національний університет внутрішніх справ, 2015. № 5. С. 77–85. С. 80. 3. Майстренко М. М. Кримінологічна характеристика та попередження органами внутрішніх справ злочинів проти громадської безпеки, предметами яких є зброя, бойові припаси та вибухові речовини: дис. ... канд. юрид. наук / 12.00.08. Львів, 2010. 285 с. С. 50, 57. 4. Eidgenössisches Feldschiessen. URL: <http://www.fst-ssv.ch/desktopdefault.aspx/tabid-24/> 5. Преступность в Швейцарии, самой безопасной стране мира. URL: https://www.swissinfo.ch/rus/society/ins%C3%A9curit%C3%A9-en-suisse_%D0%... 6. Швейцарія. Мандри клуб. URL: <https://mandry.club/krainy/switzerland/> 7. Кримінальна відповідальність за незаконний обіг зброї / Ю. М. Береза, М. М. Єфімов, В. П. Кононець та ін. / за заг. ред. С. А. Шалгунової. Дніпро: Дніпропетр. державний університет внутрішніх справ, 2020. URL: https://er.dpuvs.in.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/5160/%d0%9c%d0%be%d0%bd%d0%be%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%84%d1%96%d1%8f_%d0%b7%d0%b1%d1%80%d0%be%d1%8f_2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y 8. Цивільна зброя в Україні: міфи та реальність. Українська дійсність і міжнародний досвід легалізації та контролю / Г. Ф. Герера, О. О. Зарубінський, Б. М. Петренко, Р. В. Старовойтенко. Київ: Видавничий дім «АДЕФ-Україна», 2015. С. 89–90. URL: <https://docplayer.net/72303101-Civilna-zbroya-v-ukrayini-mifi-ta-realnist.html> 9. Швейцарці оцінили кількість зброї в Європі. URL: <http://vooruzhen.ru/news/98/1040/> 10. Shootings by police per month in 2015. URL: <http://www.washingtonpost.com/graphics/national/police-shootings/> 11. Firearms (Amendment) Act 1997. URL: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1997/5> 12. Home Office launches major anti-knife campaign. URL: <http://www.theguardian.com/uk/video/2008/may/29/knifecrime> 13. Герера Г. Ф., Зарубінський О. О., Петренко Б. М., Старовойтенко Р. В. Цивільна зброя в Україні: міфи та реальність. Українська дійсність і міжнародний досвід легалізації та контролю. Київ: Видавничий дім «АДЕФ-Україна», 2015. 152 с. С. 76. 14. Косиця О. О., Ткачов Д. С. Позитивний досвід країн Європи та США щодо легалізації зброї цивільного призначення та можливості його застосування в Україні. *Правові горизонти / Legal horizons*. Суми, 2017. С. 28–33. С. 32.

References

1. Maltsev V. V. Pravo na zbroiu: dosvid krain Yevropeiskoho Soiuzu. *Naukovyi visnyk Dnepropetrovskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav*. 2018. Spetsialnyi vypusk № 3: Prava liudyny. Metodolohichni, hnoseolohichni ta ontolohichni aspekty. S. 185–189. S. 186. 2. Fris P. L. Pravo hromadian na zbroiu: pro et contra. *Nashe pravo*. Kyiv: Kharkivskiy natsionalnyi universytet vnutrishnikh sprav, 2015. № 5. S. 77–85. S. 80. 3. Maistrenko M. M. Kryminolohichna kharakterystyka ta poperedzhennia orhanamy vnutrishnikh sprav zlochniv proty hromadskoi bezpeky, predmetamy yakykh ye zbroia, boiovi prypasy ta vybukhovi rechovyny: Dys. ... kand. yuryd. Nauk / 12.00.08. Lviv, 2010. 285. С. 50, 57. 4. Eidgenössisches Feldschiessen URL: <http://www.fst-ssv.ch/desktopdefault.aspx/tabid-24/> 5. Prestupnost v Shveitsaryi, samoi bezopasnoi strane myra. URL: https://www.swissinfo.ch/rus/society/ins%C3%A9curit%C3%A9-en-suisse_%D0%...

6. Shveitsariia. Mandry klub. URL: <https://mandry.club/krainy/switzerland/> 7. Kryminalna vidpovidalnist za nezakonnny obih zbroi / Yu. M. Bereza, M. M. Yefimov, V. P. Kononets, ta in. / Za zah. red. Shalhunovoi S. A. Dnipro: Dnipropetrovskyi derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav, 2020. URL: https://er.dduvs.in.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/5160/%d0%9c%d0%be%d0%bd%d0%be%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%84%d1%96%d1%8f%d0%b7%d0%b1%d1%80%d0%be%d1%8f_2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y 8. Tsyvilna zbroia v Ukraini: mify ta realnist. Ukrainska diisnist i mizhnarodnyi dosvid lehalizatsii ta kontroliu / H. F. Hereha, O. O. Zarubinskyi, B. M. Petrenko, R. V. Starovoitenko. Kyiv: Vydavnychiy dim «ADEF-Ukraina», 2015. S. 89–90. URL: <https://docplayer.net/72303101-Civilna-zbroia-v-ukrayini-mifi-ta-realnist.html> 9. Shveitsartsy otsenyly kolychestvo oruzhyia v Evrope. URL: <http://vooruzhen.ru/news/98/1040/> 10. Shootings by police per month in 2015. URL: <http://www.washingtonpost.com/graphics/national/police-shootings/> 11. Firearms (Amendment) Act 1997. URL: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1997/5> 12. Home Office launches major anti-knife campaign. URL: <http://www.theguardian.com/uk/video/2008/may/29/knifecrime> 13. Hereha H. F., Zarubinskyi O. O., Petrenko B. M., Starovoitenko R. V. Tsyvilna zbroia v Ukraini: mify ta realnist. Ukrainska diisnist i mizhnarodnyi dosvid lehalizatsii ta kontroliu. Kyiv: Vydavnychiy dim «ADEF-Ukraina», 2015. 152 s. S. 76. 14. Kosytsia O. O., Tkachov D. S. Pozytyvnyi dosvid krain Yevropy ta SSHa shchodo lehalizatsii zbroi tsyvilnoho pryznachennia ta mozhyvosti yoho zastosuvannia v Ukraini. *Pravovi horyzonty / Legal horizons*. Sumy, 2017. S. 28-33. S. 32.

Nersesian Armen. Legislative regulation and effectiveness of arms circulation regulation under foreign national legislation

Annotation. *Ukraine is the only country in Europe in which the circulation of weapons is not regulated by a separate law. In order to implement the specified task, the legislator must also take into account the foreign experience of regulating the legalization of the circulation of firearms (carrying, possession, use) among the civilian population. This direction of scientific analysis and research is especially relevant in the conditions of world globalization processes, universalization of the national legislation of individual states and the course towards integration.*

The purpose of this study is to determine the impact of the legislative regulation of weapons circulation in the country on the effectiveness of ensuring security in the state.

The circulation of weapons is clearly regulated by international and foreign legislation. there is currently no single, universal approach to regulating the circulation of weapons among different categories of the population and citizens among states. Legislation in this area in the vast majority of countries is quite liberal.

The presence of clearly developed and modern legislation has positive consequences for states. Ensuring the regulation of arms circulation in the state directly affects the legal regime of the use of arms circulating among the population as a whole and its separate categories, control over the legality of such circulation, as well as the effectiveness of combating illegal arms circulation and violent crime committed with the use of weapons. The study of foreign and international regulatory legal acts in the field of regulation of arms circulation made it possible to identify gaps and inaccuracies (errors) in the current regulatory legal acts of Ukraine in this area of regulation. There is an obvious need to harmonize the national legislation of Ukraine with international legal acts in the field of arms regulation, in particular with Directive No. 91/477/EU,

in particular, in accordance with this legal act, as well as taking into account the experience of foreign countries, we believe that the law on the regulation of the circulation of weapons in Ukraine should include a number of key provisions on the regulation of the circulation of weapons in Ukraine.

Key words: *arms circulation, firearms, short-barreled firearms, carrying weapons, legal regulation, legalization, criminal responsibility, state security, state policy, foreign legislation, effectiveness of regulation, self-defense, international legal acts, armed crimes, state of crime.*